

THE FIRST INTERNATIONAL WINTER TOURISM CONGRESS (IWTC 2019)

PROCEEDING BOOK

19-21 December 2019 – Erzurum/TURKEY

1. ULUSLARARASI KIŞ TURİZMİ KONGRESİ BİLDİRİLER KİTABI

19-21 Aralık 2019 – Erzurum/TÜRKİYE

Editor/Editör

Doç. Dr. Ahmet ÇAVUŞ

Prepare for Publication/Yayına Hazırlayanlar

Arş. Gör. Dr. Tuba TÜRKMENDAĞ

Arş. Gör. Dr. Zafer TÜRKMENDAĞ

Arş. Gör. Dr. Zennube IŞIK

Arş. Gör. Ayşe Nur AKAN

Arş. Gör. Emre AKOĞUL

Arş. Gör. Leyla TOKGÖZ

Arş. Gör. Osman ÇAPAN

Arş. Gör. Özgür ÇALKIN

Arş. Gör. Mehmet Fatih IŞIK

Arş. Gör. Serhan ORAL

Arş. Gör. Zühal AKSAKALLI BAYRAKTAR

Aralık 2019

Paradigma Akademi

Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Yayın No: 2

Atatürk University Faculty of Tourism Publication No: 2

TURİZM FAKÜLTESİ
Faculty of Tourism

Bu kitabın içeriğindeki kitap bölümlerinin bilimsel ve hukuki sorumluluğu makale yazarlarına aittir.

The scientific and legal responsibility of the chapter in this book belongs to the authors.

Bu kitap SBS-2019-7315 Kodlu Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesinden üretilmiştir. Katkılarından dolayı Atatürk Üniversitesine teşekkür ederiz.

This book is produced from SBS-2019-7315 Atatürk University Scientific Research Project. We would like to thank Atatürk University for its contributions.

1. ULUSLARARASI KIŞ TURİZMİ KONGRESİ BİLDİRİLER KİTABI

Editör: Ahmet ÇAVUŞ

ISBN: 978-605-7691-54-5

Sertifika No: 27324

Matbaa Sertifika No: 43370

1.Baskı Paradigma Akademi Basın Yayın Dağıtım

Fetvane Sokak No 29/A

Çanakkale

Tel: 0531 988 97 66

Tel: 0286 212 57 66

Dizgi: Arş. Gör. Dr. Zafer TÜRKMENDAĞ

Yayın Sorumlusu: Fahri GÖKER

Matbaa Adresi: Ofis2005 Fotokopi ve Büro Makineleri San. Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Merkez Mah. YTÜ Kampüsüçi Güngören / Esenler

İSTANBUL

Paradigma Akademi Bir ÇNK kuruluşudur.

Her hakkı saklıdır. Bu kitap “1. Uluslararası Kış Turizmi Kongresi” organizasyonu kapsamında yayımlanmıştır. Bu kitabın içeriğindeki makalelerin bilimsel ve hukuki sorumluluğu makale yazarlarına aittir.

All rights reserved. This book “1. International Winter Tourism Congress ”. The scientific and legal responsibility of the articles in this book belongs to the authors.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir şekilde çoğaltılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığında alınan bandrol ve ISBN ile satılmaktadır. Bandrolsüz kitap almayınız.

Kapak Fotoğrafları: Erzurum İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünde alınmıştır.

Aralık 2019

Paradigma Akademi

DESTEKLEYİCİLER / PROMOTERS

**Polat Erzurum
Resort Hotel**

**Sway Hotels
Snowplus**

**Dedeman
Palandöken Ski
Lodge**

Ejder 3200 A.Ş.

Palan Otel

Paradigma Akademi

SUNUŞ

Üniversite olarak ilkini düzenlediğimiz Uluslararası Kış Turizm Kongremizin Erzurum'a, bölgemize ve ülkemize hayırlar getirmesini diliyorum. Erzurum Türkiye'de en önemli kış turizmi destinasyonlarından başında gelmektedir. Bunu sağlayan en önemli faktörlerden biri Palandöken dağlarıdır. Palandöken, farklı zorluk derecelerine sahip pistleri, kar kalitesi, karın yerde kalma süresi, ülkemizin toplamda en uzun telesiyej hattına sahip olması ile öne çıkan bir kış turizm merkezidir. Bunun yanı sıra pistlerinde suni kar yapabilme teknolojisi bulunmakta olup, bunun avantajından yararlanılmaktadır. Kış turizmi ile ilgili sportif faaliyetlerin hemen hepsinin gerçekleştirilebildiği bir merkezdir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın, başbakanlığı döneminde büyük önem atfettiği ve destek sağladığı 2011 Üniversiteler Arası Kış Oyunları için, ilimize çok sayıda kapalı ve açık tesis ile ülkemizin tek atlama kulesi yapılmıştır.

Mevcut bu değerlerin yanı sıra Palandöken sıradağları kayak yapabilme açısından çok büyük bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin değerlendirilmesi noktasında, Atatürk Üniversitesi olarak önemli bir görev üstlenmiş bulunmaktayız. Turizm sektörünün geliştirilmesi ve ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü sağlama konusundaki katkılarımızın yanı sıra, yürütmekte olduğumuz **Yeni Nesil Üniversite Tasarım ve Dönüşüm Projesi** kapsamında, üniversitemizde eğitim gören her öğrencimizin kış sporları dallarından en az birini iyi derecede yapabilecek seviyede mezun olmasını misyon edindik.

Ayrıca, sektör taleplerini de dikkate alarak, Turizm fakültemizin faal iki bölümüne ilaveten bölgemizin ilk Turist Rehberliği bölümünü de açarak bu yıl itibariyle ilk öğrencilerimizi aldık.

Gururla ifade etmek isterim ki ülkemizde bugüne kadar yapılan en geniş katılımlı kış turizmi kongresini gerçekleştiriyoruz. Kongremize, kariyer günümüze ve panellerimize ilgi gösteren yurtiçinden ve yurtdışından katılan akademisyenlere, kamu ve özel sektör temsilcileri ile sivil toplum kuruluşlarına, katılım konusunda gösterdikleri gayret ve hassasiyet için şahsım ve kurumum adına teşekkür ediyor, hayırlı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Ömer ÇOMAKLI
Atatürk Üniversitesi Rektörü

PRESENTATION

I believe Erzurum, our region and country will benefit from the International Winter Tourism Congress the first of which is now being held by our university. Erzurum is one of the leading winter tourism destinations in Turkey thanks to Palandöken mountains. Palandöken is the centre of winter tourism with its pistes that offer challenge to varying degrees, snow quality, duration of snow cover and longest gondola lift. In addition, the technology to produce artificial snow is also at hand. Palandöken is a centre where almost all sports activities related to winter tourism can be performed.

For 2011 Winter Universiade, with the support from our Dear Mr. President, a lot of indoor and outdoor facilities as well as our country's first jumping tower were built.

Besides, Palandöken mountain chains have a great potential for skiing. We, as Atatürk University, have an important mission. We train the needed high-quality personnel. Also, within the scope of Design and Transformation Project for New-Generation University, we do our best to help our students improve their skills in at least one of the winter sports branches before graduation.

Following the demand from the sector, we also launched the first Tourist Guide department in our region and accepted our first students.

I am proud to express that we are now holding the most well-attended winter tourism congress in our country. I'd like to thank all the academicians, delegates of corporate and private sector and non-governmental organisations from all over our country and the world for their interest and effort.

Prof. Dr. Ömer ÇOMAKLI
Rector of Atatürk University

ÖNSÖZ

Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) kış turizmini, Gayrı Safi Milli Hasılaya olan katkısı, istihdam yaratma, Döviz girişi, hizmet ihracatı ve diğer tamamlayıcı ekonomik faaliyetler özelliği nedeniyle, yerel ekonomik kalkınmaya ve toplumsal değişimi sağlamada yüksek potansiyele sahip, önemli bir turizm aktivitesi olarak ele almaktadır.

1993 yılında kış turizmi merkezi olarak ilan edilen ve **kış turizmi koridoru** üzerinde yer alan Erzurum, kış turizmi ve kış sporları açısından büyük bir potansiyele sahiptir. Dünyanın en uzun ve en dik pistleri arasında yer alan, Erzurum Palandöken ve Konaklı kayak merkezleri, Kristal kar kalitesi, uzun kayak sezonu ve ulaşım kolaylığı ile 3200 metrede zirvede kayak severlere ve snowboard tutkunlarına pist imkanları sunmaktadır. Erzurum, Palandöken ve Konaklı kayak merkezleri, Dünya kış sporlarına da ev sahipliği yapmaktadır. **2011** yılında gerçekleştirdiği "**25. Dünya Üniversiteler Kış Oyunları**"(Universiade) ve **2017 Avrupa Gençlik Kış Olimpik Festivali (EYOF)** gibi uluslararası organizasyonlar ile dünya çapında tanınırlığı artan Erzurum, ev sahipliği yaptığı etkinlikleri, başarı ile tamamlayarak önemli bir tecrübe elde etti.

Palandöken ve konaklı Kayak merkezlerinin yanı sıra, coğrafik yapısı, doğa ve tarihi kültürel zenginliklerine ilaveten, kendi coğrafyasına özgü bir **gastro kültür** mirasına da sahip olan Erzurum, farklı turizm çeşitleri içinde alternatif oluşturan bir cazibe merkezi olma niteliklerine sahiptir. Kış turizminin bu öneminin bilinciyle düzenlediğimiz 1.Uluslararası Kış Turizmi Kongresi'nin amacı, "Turizm" alanında farklı disiplinlerden oluşan ulusal ve uluslararası araştırmacıları, sektör temsilcilerini, kamu kurumlarını bir araya getirerek kış turizminin çeşitli yönleriyle ele alınmasını sağlamak, bilgi ve deneyimleri paylaşmaktır. Böylelikle kış turizmine ulusal ve bölgesel anlamda katkı sağlaması hedeflenmektedir

Altı farklı ülkeden davetli bilim insanının katıldığı kongremize toplam 152 bildiri gönderilmiştir. Yine sektörle öğrenciyi buluşturmak, öğrencilerimize staj imkanları, kariyer ve iş planlaması yapmak için 32 kış otelinin, sektör temsilcilerini davet ederek düzenlediğimiz **ATA TURİZM III. Kariyer Günü** ile, "**Kış Sporları ve Turizm**" ve "**İklim Değişikliği ve Kış Turizmi**" isimli iki panelimiz organize ettik. Bu etkinlikleri yapmak bizim için mutluluk ve sevinç kaynağıdır.

Kongremize desteklerinden dolayı başta Rektörümüz Prof. Dr. Ömer Çomaklı olmak üzere, yurt içi ve yurt dışından katılan saygıdeğer katılımcılara, kongrenin düzenlenmesine katkıda bulunan, düzenleme ve bilim kurulu üyelerine, hazırlık aşamasından gerçekleştirme sürecine kadar her aşamada emeği geçenlere teşekkür ediyor saygılar sunuyorum.

Prof. Dr. Hasan GÜRBÜZ
Atatürk Üniversitesi
Turizm Fakültesi Dekanı

PREFACE

The World Tourism Organization (UNWTO) considers winter tourism, due to its contribution to national income, employment generation, inflow of foreign currency, service export, and with its other complementary economic activities, as a tourism activity which has great potential for promoting local development and social changes.

Erzurum, which was declared to be **winter tourism center in 1993** and is located on the **winter tourism corridor**, has great potential benefits in terms of winter tourism and winter sports. Erzurum Palandöken and Konaklı ski centers which are among the longest and steepest ski tracks in the world, provide their visitors who love to ski on peaks and snowboard lovers with track facilities with quality crystal snow, long ski season and easy transport at an altitude of 3200 meters. These ski centers also host world winter sport events. Erzurum which received international recognition with the international organizations such as the **25th Winter Universiade in 2011 and the 2017 European Youth Olympic Winter Festival (EYOF)** gained great experience accomplishing these and other important events it has hosted.

Besides Palandöken and Konaklı ski centers, its geographical features, natural beauties, historical and cultural attractions, Erzurum offers an alternative tourist attraction for different types of tourism also with its rich **gastro-cultural** heritage peculiar to its own geography. Therefore, the purpose of the 1st International Winter Tourism Congress organized considering the important role of winter tourism is to gather national and international researchers from different disciplines of tourism, representatives from tourism sector, official organizations together and handle different aspects of winter tourism and share information and experiences. By this way, it is aimed make contributions to winter tourism on both regional and national scale.

152 presentations were submitted to the congress and invited scholars from six countries attended it. Besides the congress presentation sessions, the **3rd ATA TOURISM Career Day** by which it was aimed to meet our students and the representatives from different 32 winter hotels and to negotiate and plan internship, job and career opportunities; and two panels about **“Winter Sports and Tourism”** and **“Climate Change and Winter Tourism”** were also held within the organization. It is great honor and happiness to have hosted these events.

I would like to express my respect and gratitude to, first of all, our Rector, Prof. Dr. Ömer Çomaklı for his great support, the eminent participants from both national and international universities and organizations, the organization committee and science board members of the congress, and all other people who took part in every step of this organization for their great effort and valuable contributions.

Prof. Dr. Hasan GÜRBÜZ

Dean of Faculty of Tourism at Atatürk University

1. ULUSLARARASI KIŞ TURİZMİ KONGRESİ KURULLARI

I.INTERNATIONAL WINTER TOURISM CONGRESS COMMITTEES

ONUR KURULU / HONORARY BOARD

Erzurum Valisi	Okay MEMİŞ
Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı	Mehmet SEKMEN
Atatürk Üniversitesi Rektörü	Prof. Dr. Ömer ÇOMAKLI
Erzurum Teknik Üniversitesi Rektörü	Prof. Dr. Bülent ÇAKMAK

DANIŞMA KURULU / ADVISORY BOARD

Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Hasan GÜRBÜZ
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Prof. Dr.	Faruk ALAEDDİNOĞLU
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Prof. Dr.	Muharrem TUNA
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Prof. Dr.	Azize HASSAN
University of South Florida Sarasota-Manatee	Prof. Dr.	Cihan ÇOBANOĞLU

DÜZENLEME KURULU / ORGANIZING COMMITTEE

BAŞKAN / CHAIRMAN		
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Ahmet ÇAVUŞ
ÜYELER / MEMBERS		
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Gökalp Nuri SELÇUK
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Murat TOSUN
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Mehmet Sinan BAŞAR
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Namık Tanfer ALTAŞ
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Ali İSKENDER
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Birgül AKDAĞ ÇİMEN
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Emine MACİT
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Fatma BAŞAR
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Hüseyin BOZ
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Neslihan ÇETİNKAYA
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Nilgün BİLİCİ
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Savaş YEŞİLYURT
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Zühal OKCU
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör. Dr.	Tuba TÜRKMENDAĞ
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör. Dr.	Zafer TÜRKMENDAĞ
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör. Dr.	Zennübe IŞIK
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Ayşe Nur AKAN
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Emre AKOĞUL
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Leyla TOKGÖZ
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Mehmet Fatih IŞIK
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Osman ÇAPAN
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Özgür ÇALKIN
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Serhan ORAL
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Yusuf BAYRAKTAR
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör.	Zühal AKSAKALLI BAYRAKTAR

BİLİM KURULU / SCIENTIFIC BOARD

Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Abdulkaki BİLGİÇ
Mersin Üniversitesi	Prof. Dr.	A. Celil ÇAKICI
Selçuk Üniversitesi	Prof. Dr.	Abdullah KARAMAN
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Prof. Dr.	Adem BAŞIBÜYÜK
Akdeniz Üniversitesi	Prof. Dr.	Ahmet Akın AKSU
Balıkesir Üniversitesi	Prof. Dr.	Alpaslan ALIĞAOĞLU
Mardin Artuklu Üniversitesi	Prof. Dr.	Asım SALDAMLİ
İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi	Prof. Dr.	Atilla AKBABA
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Prof. Dr.	Azize HASSAN
Balıkesir Üniversitesi	Prof. Dr.	Cevdet AVCIKURT
University of South Florida Sarasota-Manatee	Prof. Dr.	Cihan ÇOBANOĞLU
İstanbul Arel Üniversitesi	Prof. Dr.	Derman KÜÇÜKALTAN
Washington State University	Prof. Dr.	Doğan GÜR SOY
Balıkesir Üniversitesi	Prof. Dr.	Düriye BOZOK
South Carolina Üniversitesi	Prof. Dr.	Ercan SİR AKAYA TÜRK
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Prof. Dr.	Erdal AKPINAR
King Abdulaziz Üniversitesi	Prof. Dr.	Erdoğan Haktan EKİZ
Ankara Üniversitesi	Prof. Dr.	Erhan ÖZTEPE
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	Prof. Dr.	Faruk ALAEDDİNOĞLU
University of Central Florida	Prof. Dr.	Fevzi OKUMUŞ
İstanbul Üniversitesi	Prof. Dr.	Fusun İSTANBULLU DİNÇER
The Bucharest University of Economic Studies	Prof. Dr.	Gabriela TIGU
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Gökalp Nuri SELÇUK
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Prof. Dr.	Hakkı YAZICI
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Haldun ÖZKAN
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Halil KOCA
Marmara Üniversitesi	Prof. Dr.	Hamza AKENGİN
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Hayati DOĞANAY
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Hüseyin YURTTAŞ
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Prof. Dr.	İbrahim GÜNER
Nahçıvan Devlet Üniversitesi	Prof. Dr.	İsmail HACIYEV
Mersin Üniversitesi	Prof. Dr.	Kemal BİRDİR
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Kenan ARINÇ
Boğaziçi Üniversitesi	Prof. Dr.	Maria DOLORES ALVAREZ
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Mehmet ZAMAN
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	Prof. Dr.	Muharrem TUNA
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Mustafa BULAT
İstanbul Üniversitesi	Prof. Dr.	Necmi KARUL
İstanbul Ticaret Üniversitesi	Prof. Dr.	Nüzhet KAHRAMAN
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Ogün COŞKUN
Sakarya Üniversitesi	Prof. Dr.	Orhan BATMAN
Yaşar Üniversitesi	Prof. Dr.	Orhan İÇÖZ
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Saliha KODAY
Uludağ Üniversitesi	Prof. Dr.	Serhat ZAMAN
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Sevgi YILMAZ
İstanbul Üniversitesi	Prof. Dr.	Suna DOĞANER
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Süleyman TOY
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Prof. Dr.	Şule AYDIN
Karabük Üniversitesi	Prof. Dr.	Ünal ÖZDEMİR
Atatürk Üniversitesi	Prof. Dr.	Zeki KODAY
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Ahmet ÇAVUŞ
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Ahmet Selim DOĞAN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Doç. Dr.	Alperen KAYSERİLİ
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Aslıhan ESRİNGÜ
İstanbul Arel Üniversitesi	Doç. Dr.	Burak MİL
Anadolu Üniversitesi	Doç. Dr.	Cem IŞIK

Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Doğan DURSUN
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Elif Akpınar KÜLEKÇİ
Kocaeli Üniversitesi	Doç. Dr.	Emrah ÖZKUL
Cumhuriyet Üniversitesi	Doç. Dr.	Erkan SAĞLIK
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Doç. Dr.	Eser AĞGÖN
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Fatih KIYICI
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Doç. Dr.	Fatih ORHAN
Selçuk Üniversitesi	Doç. Dr.	Gül GÜNEŞ
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Işık SEZEN
Giresun Üniversitesi	Doç. Dr.	İbrahim SEZER
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Doç. Dr.	İsmail ÇINAR
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Korkmaz MERAL
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Mehmet Akif IRMAK
Uşak Üniversitesi	Doç. Dr.	Mehmet DENİZ
Kafkas Üniversitesi	Doç. Dr.	Mucip DEMİR
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Murat TOSUN
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Namık Tanfer ALTAŞ
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	Doç. Dr.	Nilüfer ŞAHİN PERÇİN
Umeâ Üniversitesi	Doç. Dr.	Osman Cenk DEMİROĞLU
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Önder YAĞMUR
Atatürk Üniversitesi	Doç. Dr.	Salih BİRİNCİ
Bülent Ecevit Üniversitesi	Doç. Dr.	Şaban ÇELİKOĞLU
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Doç. Dr.	Vedat KARADENİZ
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Ali İSKENDER
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Cemal SEVİNDİ
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Defne DURSUN
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Çağlar Kıvanç KAYMAZ
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Erkan GÜNEŞ
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Hüseyin BOZ
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Neslihan ÇETİNKAYA
Kocaeli Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Nihan AKDEMİR
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Nilgün BİLİCİ
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Savaş YEŞİLYURT
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Tuna BATUHAN
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Uğur ÇALIŞKAN
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi	Zühal OKCU
Trabzon Üniversitesi	Öğr. Gör. Dr.	Tamer CİVİL
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör. Dr.	Tuba TÜRKMENDAĞ
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör. Dr.	Zafer TÜRKMENDAĞ
Atatürk Üniversitesi	Öğr. Gör. Dr.	Vahdet ALAEDDİNOĞLU
Atatürk Üniversitesi	Arş. Gör. Dr.	Zennübe İŞİK
Turizm Yazarları ve Gazetecileri Derneği	Başkan	Kerem KÖFTEOĞLU
Mercan Turizm	CEO	Dr. Cüneyt MENGÜ

YABANCI KATILIMCILAR / INTERNATIONAL PARTICIPANTS

Osman Cenk DEMİROĞLU	Umea University	İsveç
Hadi GHORBANİ	Kaleybar-Manager of Paradise Hotel	İran
Arzu HÜSEYN	Azerbaycan Turizm ve Menecment Üniversitesi	Azerbaycan
Üheyne VALEHZADE	Azerbaycan Turizm ve Menecment Üniversitesi	Azerbaycan
Nesibe ZIRZAKIRAN	Copenhagen Business School	Danimarka
Andreea Deborah BAHNARU	Romanya University of Bucharest	Romanya

İÇİNDEKİLER

TEMA I KIŞ TURİZMİ

ULUSLARARASI İNDEKSLERCE TARANAN KIŞ TURİZMİ BAŞLIKLIL MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ	2
Harun ÇALHAN, Celil ÇAKICI BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF INTERNATIONALLY INDEXED ARTICLES WITH THE TITLE OF WINTER TOURISM	
ALTERNATİF TURİZM OLANAKLARI ÇERÇEVESİNDE TÜRKİYE’DE KIŞ TURİZMİ POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	12
Serap SERİN KARACAER EVALUATION OF TURKEY’S WINTER TOURISM POTENTIAL IN THE SCOPE OF ALTERNATIVE TOURISM OPPORTUNITIES	
KAYAK MERKEZİ SEÇİMİ PROBLEMİNE ENTROPY VE IRP YÖNTEMLERİ İLE BÜTÜNLEŞİK BİR YAKLAŞIM: TÜRKİYE UYGULAMASI	20
Tubanur ERZİNCANLI, Erdem AKSAKAL SKI CENTER SELECTION PROBLEM WITH INTEGRATED ENTROPY AND IRP METHODS: A CASE FOR TURKEY	
KIŞ OTEL KONSEPTLERİ: BEBEK VE ÇOCUKLU AİLELERİN BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	28
Sait DOĞAN WINTER HOTEL CONCEPTS: A RESEARCH ON PARENTS EXPECTATIONS FOR BABIES AND CHILDREN	
AKDENİZ BÖLGESİNDE KIŞ TURİZMİ VE YEDİKUYULAR.....	38
Adnan AKIN, Aliye AKIN Mehtap BAŞ WINTER TOURISM IN THE MEDITERRANEAN REGION AND YEDİKUYULAR	
HAZIRLIK VE UYGULAMASINDA YENİLİKÇİ BİR KATILIMCILIK MODELİNİ BENİMSEYEN KUZEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ İNOVASYONA DAYALI TURİZM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI’NDA BÖLGENİN KIŞ TURİZMİ İÇİN ÖNERİLER VE UYGULAMALAR	44
Süleyman TOY SUGGESTIONS AND APPLICATIONS FOR WINTER TOURISM IN INNOVATION – BASED REGIONAL TOURISM STRATEGY AND ACTION PLAN OF NORTHEAST ANATOLIA REGION	
KUZEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ İÇİN UYGULANABİLECEK KATILIMCILIK TEMELLİ BİR KIŞ TURİZMİ DESTİNASYON YÖNETİM OFİSİ MODELİ	52
Süleyman TOY A PARTICIPATION BASED WINTER TOURISM DESTINATION MANAGEMENT OFFICE MODEL FOR NORTH EAST ANATOLIA	
AKDAĞ KAYAK MERKEZİ’NİN ARZ YÖNLÜ PAYDAŞ DEĞERLENDİRMESİ: NE KADAR SÜRDÜRÜLEBİLİR?	65
Aseha KURT, Zuhal YAŞAR Yalçın ARSLANTÜRK SUPPLY-SIDE STAKEHOLDER ANALYSIS OF AKDAĞ SKI CENTER: HOW SUSTAINABLE IS IT?	
ALTERNATİF TURİZMDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: KIŞ TURİZMİ VE EKOLOJİ İLİŞKİSİ	73
Nedim YÜZBAŞIOĞLU, Mehmet BAHAR Gamze GÜN	

SUSTAINABILITY IN ALTERNATIVE TOURISM: RELATIONSHIP BETWEEN WINTER TOURISM AND ECOLOGY DESTİNASYON PAYDAŞLARININ BAKIŞ AÇISIYLA ZİGANA KIŞ TURİZMİ MERKEZİ'NDE MEVCUT DURUM VE GELECEK İÇİN ÖNERİLER	79
Savaş EVREN, Halil İbrahim ZEYBEK Sedat TAŞ CURRENT SITUATION AND SUGGESTIONS FOR THE FUTURE IN ZIGANA WINTER TOURISM CENTER FROM THE POINT OF STAKEHOLDERS VIEW	
DESTİNASYONLARA YÖNELİK E-ŞİKÂyetLERİN ANALİZİ: ILGAZ KIŞ SPORLARI TURİZM MERKEZİ ÖRNEĞİ	88
Salih YILDIZ, Aykut ŞİMŞEK, Neslihan ÇETİNKAYA ANALYSIS OF E-COMPLAINTS FOR DESTINATIONS: ILGAZ WINTER SPORTS TOURISM CENTER EXAMPLE	
ERGAN DAĞI KIŞ SPORLARI TURİZM MERKEZİNDE SUNULAN HİZMET VE OLANAKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	98
Erkan GÜNEŞ EVALUATION OF FACILITIES AND SERVICE OFFERED IN ERGAN MOUNTAIN WINTER SPORTS TOURISM CENTER	
GENÇLERİN KIŞ TURİZMİNE KATILIM KISITLARININ İNCELENMESİ: GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ	108
Savaş EVREN EXAMINING THE PARTICIPATION CONSTRAINTS OF YOUTH TO WINTER TOURISM: THE CASE OF GÜMÜŞHANE UNIVERSITY STUDENTS	
ILGAZ KIŞ SPORLARI TURİZM MERKEZİ'NİN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	117
Aykut ŞİMŞEK, Salih YILDIZ, Neslihan ÇETİNKAYA EVALUATION OF ILGAZ WINTER SPORTS TOURISM CENTER BY SWOT ANALYSIS	
KAFKASLARDA KIŞ SPORLARI TURİZM MERKEZİ: ARDAHAN YALNIZÇAM KAYAK TESİSLERİ 121 Talha MURATHAN, Murat AYGÜN WINTER SPORTS TOURISM CENTER IN CAUCASUS: ARDAHAN YALNIZCAM SKI RESORT	
KAYAK ALANLARININ YÖNETİMİ VE GÜVENLİĞİ: YILDIZ DAĞI KAYAK MERKEZİ ÖRNEĞİ	128
Nurperihan TOSUN, Erkan SAĞLIK, Tuba ARALAN THE MANAGEMENT AND THE SECURITY OF SKI RESORTS: YILDIZ MOUNTAIN SKIING CENTER SAMPLE	
KIŞ KENTLERİ İÇİN YENİ PEYZAJ TASARIM SENARYOLARI; YIL BOYU PEYZAJ/PEYZAJ 12	135
Hasan YILMAZ, Emral MUTLU, Ayşegül AKSU, Naiyer GHESHLAGH SOFLA NEW LANDSCAPE DESIGN SCENARIOS FOR WINTER CITIES; YEAR-ROUND LANDSCAPE / LANDSCAPE 12	
KIŞ TURİZMİNİN YEREL EKONOMİK KATKILARI ÜZERİNE BİR SAHA ARAŞTIRMASI: BURSA-KİRAZLI KÖYÜ ÖRNEĞİ	144
Serhat ZAMAN, İbrahim EŞİM, Soner DUMAN A CASE STUDY ON THE LOCAL ECONOMIC CONTRIBUTIONS OF WINTER TOURISM: BURSA-KİRAZLI VILLAGE EXAMPLE	
KOCAELİ KARTEPE'NİN KIŞ TURİZMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	153
Nihan AKDEMİR, Neslihan ÇETİNKAYA AN EVALUATION OF KOCAELI KARTEPE IN TERMS OF WINTER TOURISM	

TEMA II

ERZURUM'DA TURİZM

ERZURUM'DA YAŞAYAN BİREYLERİN TATİLE GİTME VE KIRSAL TURİZME BAKIŞI ÜZERİNE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ	165
Ahmet Semih UZUNDUMLU, Seval KURTOĞLU DETERMINING THE FACTORS AFFECTING THE PERSPECTIVES OF INDIVIDUALS RESIDENT IN ERZURUM ON GOING ON VACATION AND RURAL TOURISM	
BÖLGESEL KALKINMA VE TURİZMDE MARKA ŞEHİR İMAJI: ERZURUM İLİ ÜZERİNE BİR UYGULAMA	176
Sinem DİZLEK, Esra Sena TÜRKO REGIONAL DEVELOPMENT AND BRAND CITY IMAGE IN TOURISM: A SURVEY ON ERZURUM PROVINCE	
SAKİN KENT OLGUSUNUN TURİZME VE DOĞAL ÇEVREYE ETKİLERİ	188
Adnan KÜÇÜKALİ, Uğur ŞEN EFFECTS OF CITTASLOW ON TOURISM AND NATURAL ENVIRONMENT	
TERMAL TESİSLERİN TURİZME KATKISININ BELİRLENMESİ:.....	205
Serkan ÖZER, Oğuzhan DİKMEN DETERMINATION OF THE THERMAL FACILITIES CONTRIBUTIONS TO THE TOURISM: ERZURUM EXAMPLE	
ERZURUM'DA YAŞAYAN FERTLERİN PALANDÖKEN DAĞINA GİTME DURUMUNU ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN TESPİTİ	212
Ahmet Semih UZUNDUMLU, Seval KURTOĞLU DETERMINATION OF THE FACTORS AFFECTING ON VISITING TO THE MOUNT PALANDOKEN OF INDIVIDUALS RESIDENT IN ERZURUM PROVINCE	
ERZURUM'DA YAŞAYAN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KIŞ TURİZM MERKEZLERİNİ TANIMA VE YARARLANMA DURUMLARININ BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	220
Serkan ÖZER, Oğuzhan DİKMEN A RESEARCH ON DETERMINATION OF THE RECOGNITION AND UTILIZATION OF WINTER TOURISM CENTERS OF UNIVERSITY STUDENTS LIVING IN ERZURUM	
ERZURUM KENT ATMOSFERİNDEKİ HAVA KİRLİLİĞİNİN KIŞ SPORCULARININ SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	230
M. Alparslan KURUDİREK, Zeynep EREN THE EVALUATION OF HEALTH RISKS OF AIR POLLUTION IN ERZURUM URBAN ATMOSPHERE ON WINTER ATHLETES	
ERZURUM KENT MERKEZİNDE MEYVESİ YENİLEBİLEN AĞAÇLARIN GÖRSEL PEYZAJA ETKİLERİ	238
Betül AYKUN DİKMEN, Hasan YILMAZ EFFECTS OF EDIBLE TREES ON VISUAL LANDSCAPE IN ERZURUM CITY CENTER	
ERZURUM PALANDÖKEN KENT ORMANININ SONBAHAR PEYZAJI.....	245
Metin DEMİR, Aykut RÜZGAR, M. Akif IRMAK, Gülşen DURAN AN INVESTIGATION ON AUTUMN LANDSCAPE OF ERZURUM PALANDÖKEN	
ERZURUM'DA KAR-BUZ HEYKEL UYGULAMALARI VE BUZ YONTU (HEYKEL) MÜZESİ.....	256
Mustafa BULAT, Önder YAĞMUR, Serap BULAT, Halil DAŞKESEN	

SNOW-ICE SCULPTURE APPLICATIONS AND ICE SCULPTURE MUSEUM IN ERZURUM

ERZURUM'DA KENT TURİZMİNİN GELİŞTİRİLMESİNDE BİR ARAÇ OLARAK KIŞ KENTİ TASARIMI 266

Doğan DURSUN, Merve YAVAŞ

WINTER CITY DESIGN AS A TOOL FOR URBAN TOURISM DEVELOPMENT IN ERZURUM

ERZURUM KENT ISI ADASININ PALANDÖKEN KAYAK TESİSLERİNE ETKİSİ..... 277

Halil GÜNEK

THE EFFECT OF ERZURUM CITY HEAT ISLAND ON PALANDÖKEN SKI FACILITIES

ERZURUM KENTİ TURİSTİK YERLERİNİN TERMAL KONFOR DEĞERLENDİRMESİ 288

Merve YAVAŞ, Doğan DURSUN

EVALUATION OF THE THERMAL COMFORT LEVEL IN TOURIST ATTRACTIONS OF ERZURUM

ERZURUM'UN GELENEKSEL DÜĞÜN ADETLERİNİN VE DÜĞÜN YEMEKLERİNİN TURİZM AÇISINDAN İNCELENMESİ 296

Ahmet ÇAVUŞ, Ebru GÜNDÜZ

ERZURUM'S TRADITIONAL WEDDING RITUALS AND WEDDING MEALS EXAMINATION IN TERMS OF TOURISM

ERZURUM'UN KIŞ SPORLARI ORGANİZASYON TECRÜBESİ VE GELECEK İÇİN DERSLER 305

Tuna BATUHAN

ERZURUM'S WINTER SPORTS ORGANIZATION EXPERIENCE AND LESSONS FOR THE FUTURE

TEMA III

TURİZMİN DİĞER KONULARI

ARDAHAN İLİNİN KIŞ TURİZM POTANSİYELİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ 258

Said KINGİR, Hasan Önal ŞEYHANLIOĞLU, Yusuf Metehan METE

EVALUATION OF ARDAHAN PROVINCE IN TERMS OF WINTER TOURISM POTENTIAL

BLOCKCHAIN TEKNOLOJİSİNİN TURİZM SEKTÖRÜNDE KULLANIMINA YÖNELİK BİR İNCELENME 267

Abdullah TAKIM, Muhammed Serkan PASINLIOĞLU

AN INVESTIGATION ON THE USAGE OF BLOCKCHAIN TECHNOLOGY IN THE TOURISM SECTOR

ÇAM AĞAÇLARININ TARİHİ SÜREÇ İÇİNDE MİTOLOJİK ÖYKÜLERİ..... 274

Sena Nur ANGIN, Hasan Yılmaz

MYTHOLOGICAL STORIES OF PINE TREES IN HISTORICAL PROCESS

DÖRT VE BEŞ YILDIZLI KIŞ OTELLERİNİN YİYECEK İÇECEK DEPARTMANLARINA YÖNELİK E-ŞİKÂYETLERİN ANALİZİ 280

Kübranur SORUÇ, Serkan ŞENGÜL

ANALYSIS OF E-COMPLAINTS FOR FOOD AND BEVERAGE DEPARTMENTS OF FOUR AND FIVE STAR WINTER HOTELS

ELİT BİATHLON SPORCULARINDA NABİZ ARALIKLARINA GÖRE HEDEF ATIŞ İSABET YÜZDELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI..... 291

Gökhan ATASEVER, Fatih KIYICI

COMPARİSON OF TARGET SHOT HİTTİNG OF ELİTE BİATHLON ATHLETES ACCORDİNG TO PULSE INTERVAL

GENÇLİK TURİZMDE SATIN ALMA KARARINI ETKİLEYEN İTİCİ VE ÇEKİCİ FAKTÖRLER	298
Betül BULADİ ÇUBUKCU, Özlem TOPÇUOĞLU	
PULL AND PUSH FACTORS AFFECTING THE PURCHASE DECISION IN YOUTH TOURISM	
GÜNÜMÜZ EBRU SANATINDA BAZI ENDEMİK ÇİÇEKLERİN KONU NESNESİ OLARAK	
KULLANILMASI VE BUNLARDAN TURİZMDE YARARLANILMASI	304
Önder YAĞMUR, Kadir TUZCİ	
THE USE OF SOME ENDEMIC FLOWERS AS SUBJECT OBJECTS IN MARBLING ART TODAY AND THE	
USE OF THEM IN TOURISM	
KADINLARIN REKREASYON AKTİVİTELERİNE KATILIM DURUMLARI: ESKİŞEHİR ÖRNEĞİ	312
Meryem AKOĞLAN KOZAK, Adile BEBEK, Nesrin SAVAŞ	
PARTICIPATION OF WOMEN IN RECREATION ACTIVITIES:The Case of Eskişehir	
KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE SANAL KAYTARMA DAVRANIŞLARI: KIŞ KORİDORUNDA YER	
ALAN OTEL İŞLETMELERİNDE BİR ARAŞTIRMA.....	321
Emre ÇİLESİZ, Ersin ARIKAN, Osman ÇAPAN	
CYBERLOAFING BEHAVIORS IN HOSPITALITY BUSINESSES: A RESEARCH IN HOTEL BUSINESSES IN	
THE WINTER CORRIDOR	
KÜÇÜK VE ORTA ÖLÇEKLİ OTEL İŞLETMELERİNDE PSİKOLOJİK KONTRAT İHLALİNE YÖNELİK BİR	
ARAŞTIRMA: ANTALYA KEMER ÖRNEĞİ.....	328
Emre ÇİLESİZ, Ersin ARIKAN, Osman ÇAPAN	
AN INVESTIGATION ON THE PSYCHOLOGICAL CONTRACT VIOLATION IN SMALL AND MEDIUM-	
SIZED HOTELS: ANTALYA KEMER CASE	
ON BİRİNCİ KALKINMA PLANINDA TURİZM POLİTİKALARI	336
Tuna BATUHAN	
TOURISM POLICIES IN THE 11TH DEVELOPMENT PLAN	
PALANDÖKEN KAYAK MERKEZİ METEOROLOJİ İSTASYONU VERİLERİNİN KIŞ TURİZMİ	
AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	341
Süleyman TOY, Aslıhan ESRİNGÜ	
EVALUATION OF METEOROLOGICAL DATA OF METEOROLOGICAL STATION IN PALANDÖKEN SKI	
CENTRE FOR WINTER TOURISM	
RUS TURİSTLERİN GASTRONOMİ DENEYİMLERİNİ ARAŞTIRMAYA YÖNELİK BİR ÇALIŞMA:	
ANTALYA ÖRNEĞİ	344
Ahmet ÇAVUŞ, Parvina MAMADALİ SHOEVA, HümeYra DEMİR	
A STUDY TO INVESTIGATE THE GASTRONOMIC EXPERIENCE OF RUSSIAN TOURISTS: THE CASE OF	
ANTALYA	
SANAL GERÇEKLİĞİN TURİZMDE KULLANIMI VE TURİZM OKUYAN	352
Nurperihan TOSUN, Tuba ARALAN, Erkan SAĞLIK	
THE USAGE OF VIRTUAL REALITY IN TOURISM AND THE POINT OF VIEW OF STUDENTS WHO HAVE	
BEEN STUDYING AT THE FACULTY OF TOURISM DEPARTMENT	
SOSYAL SINIFLARDA BİR SİMGE OLARAK SİMİT VE GASTRONOMİ TURİZMİ İLİŞKİSİ.....	359
Ceren KARA, Serkan ŞENGÜL	
RELATIONSHIP BETWEEN SIMIT AND GASTRONOMY TOURISM AS A ICON IN SOCIAL CLASSES	
TURİZM MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN “TERMAL TURİZM” KAVRAMINA İLİŞKİN	
ALGILARININ METAFOR YÖNTEMİYLE İNCELENMESİ	376
İbrahim Erhan CANBABA, Zeynep CANBABA	

AN INVESTIGATION THROUGH METAPHORS METHOD OF THE PERCEPTIONS OF TOURISM
VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS ABOUT THE CONCEPT OF THERMAL TOURISM

TURİZM SEKTÖRÜNÜN KARBON AYAK İZİ 384

Aslıhan ESRİNGÜ, Süleyman TOY

CARBON FOOTPRINT OF TOURISM SECTOR

YAYLALARDA TURİZMİ ÇEŞİTLENDİRME KAPSAMINDA ÇAMBAŞI KAYAK MERKEZİ (ORDU) 390

Salih BİRİNCİ, Çağlar Kıvanç KAYMAZ, Yusuf KIZILKAN

ÇAMBAŞI SKI RESORT IN TERMS OF DIVERSIFICATION OF TABLELAND TOURISM

YÖRESEL YİYECEKLERİN YİYECEK -İÇECEK İŞLETMELERİNDE KULLANILMA DURUMU VE
TURİZME KATKILARI: TRABZON ÖRNEĞİ 401

Ahmet ÇAVUŞ, Şebnem AYDIN, Dilara GENÇ

STATUS OF USING TRADITIONAL FOODS IN CATERING MANAGEMENT AND ITS CONTRIBUTION TO
TOURISM: TRABZON SAMPLE

YÜKSELEN TRENDDE DİJİTAL DETOKS TURİZMİ 409

Tahmina HAJIYEVA, Gökalp Nuri SELÇUK

DIGITAL DETOX TOURISM IN THE RISING TREND

ÖZET BİLDİRİLER

GELENEKSEL PETRANBOARDUN KIŞ TURİZMİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 416

Elif OMPUT, Gülşün YILDIRIM

EVALUATION OF TRADITIONAL PETRANBOARD IN THE CONTEXT OF WINTER TOURISM

GELİŞMEKTE OLAN YENİ BİR KIŞ TURİZM MERKEZİ: BOZDAĞ DENİZLİ 417

Metin DEMİR, Gülşen DURAN, Aykut RÜZGAR

A NEW WINTER TOURISM CENTER IN DEVELOPING: BOZDAĞ DENİZLİ

GLOBAL WARMING: A SERIOUS THREAD TO TURKISH WINTER TOURISM 418

Yahya ALGÜL

KÜRESEL ISINMA SORUNALI VE TÜRKİYE KIŞ TURİZMİ

HİZMET KALİTESİNİ ARTTIRMAYA YÖNELİK E-ŞİKÂYETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ: SARIKAMIŞ
OTELLERİNE İLİŞKİN NİTEL BİR ARAŞTIRMA 419

Ezgi KIRICI TEKELİ, Mehmet TEKELİ

EVALUATION OF E-COMPLAINTS TO IMPROVE SERVICE QUALITY: A QUALITATIVE RESEARCH ON
SARIKAMIŞ HOTELS

IMPLICATIONS FROM A CULT LOCATION OF WINTER TOURISM: THE CASE OF MOOSERWIRT IN
SANKT ANTON 420

Orhan YABANCI

KIŞ TURİZMİ DESTİNASYONLARININ GASTRONOMİ TURİZMİ AÇISIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ;
KARTALKAYA VE PALANDÖKEN ÖRNEĞİ 421

Tülay Polat ÜZÜMCÜ, Ezgi EKİNCİ

EVALUATION OF WINTER TOURISM DESTINATIONS IN TERMS OF GASTRONOMY TOURISM;
KARTALKAYA AND PAKANDÖKEN EXAMPLES

TURİZM EĞİTİMİ ALAN ÖĞRENCİLERİN ‘KIŞ TURİZMİ’ KAVRAMINA YÖNELİK BİLİŞSEL YAPILARININ İNCELENMESİ	422
Mehmet Mert PASLI, Semih ZERE	
EXAMINING THE COGNITIVE STRUCTURES OF THE STUDENTS OF TOURISM EDUCATION FOR THE CONCEPT OF “WINTER TOURISM”	
TÜRKİYE’DE KIŞ TURİZMİNE YÖNELİK YAPILAN ÇALIŞMALAR ÜZERİNE BİR META ANALİZİ	423
Nurettin AYAZ, Ömer Ceyhan APAK	
A META ANALYSIS ON THE RESEARCHES FOR WINTER TOURISM IN TURKEY	
TÜRKİYE’NİN KIŞ TURİZM POLİTİKASI VE KIŞ TURİZMİNE UYGUN ALANLARIN FİZİKİ DURUMU, DAĞILIMI, EKONOMİK VE DEMOGRAFİK YAPISI ARASINDAKİ İLİŞKİLER	424
Peksever MÜDERRİSOĞLU	
TURKEY’S WINTER TOURISM POLICY AND PHYSICAL STATUS OF AREAS SUITABLE FOR WINTER TOURISM, DISTRIBUTION, RELATIONS BETWEEN ECONOMIC AND DEMOGRAPHIC STRUCTURE	
ERZURUM MUTFAK KÜLTÜRÜNDE KIŞ HAZIRLIKLARININ İNCELENMESİ	425
Emre AKOĞUL, Zühal AKSAKALLI BAYRAKTAR	
INVESTIGATION OF WINTER PREPARATIONS IN ERZURUM KITCHEN CULTURE	
ERZURUM’DA KIŞ TURİZMİNİN MEVCUT DURUMUNUN ANLAŞILMASI VE GELECEĞİNİN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	426
Neslihan KULÖZÜ UZUNBOY, Gürel ÇETİN, O. Cenk DEMİROĞLU	
UNDERSTANDING THE CURRENT SITUATION OF WINTER TOURISM IN ERZURUM AND ASSESSING ITS FUTURE IN THE CONTEXT OF CLIMATE CHANGE	
ERZURUM’DAKİ HASTANELERİN SAĞLIK TURİZMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	427
Ahmet ÇAVUŞ, İlayda GÖNENBABA	
EVALUATION OF HOSPITALS IN ERZURUM INTERMS OF HEALTH TOURISM	
ERZURUM KENTİ’NİN OTANTİK KİMLİĞİNİN KÜLTÜREL PEYZAJ İLE ORTAYA KONULMASI...	428
Sena Nur ANGIN, Elif Akpınar KÜLEKÇİ, Hasan YILMAZ	
THE AUTHENTIC IDENTITY OF ERZURUM CITY WITH CULTURAL LANDSCAPE	
ERZURUM’UN GASTRONOMİ POTANSİYELİNİN KIŞ TURİZMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLME İMKANLARI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZME KATKISI.....	429
Kenan ARINÇ	
OPPORTUNITIES TO BENEFIT FROM THE GASTRONOMICAL POTENTIAL OF ERZURUM IN THE CONTEXT OF WINTER TOURISM AND ITS CONTRIBUTION TO SUSTAINABLE TOURISM	
FİNANSAL YENİLİKLERİN TURİZM İŞLETMELERİNİN PERFORMANSINA ETKİSİ: PALANDÖKEN DESTİNASYONUNDAKİ KONAKLAMA İŞLETMELERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	430
Nilgün SANALAN BİLİCİ, Elif GÖVEZ	
THE EFFECT OF FINANCIAL INNOVATIONS ON THE PERFORMANCE OF TOURISM ENTERPRISES: A RESEARCH ON ACCOMMODATION ENTERPRISES IN PALANDÖKEN DESTINATION	
KENTSEL KİMLİK BİLEŞENLERİ VE KIŞ TURİZMİ İLİŞKİSİ: ERZURUM KENTİ ÖRNEĞİ.....	431
Işık SEZEN, Elif AKPINAR KÜLEKÇİ	
THE RELATIONSHIP BETWEEN URBAN IDENTITY COMPONENTS AND WINTER TOURISM: THE CASE OF ERZURUM CITY	
OLTU VE OLUR (ERZURUM) İLÇELERİ YAYLA TURİZMİ POTANSİYELİNİN COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMİYLE BELİRLENMESİ	432
Elif AKPINAR KÜLEKÇİ, Yahya BULUT, Işık SEZEN	

DETERMINATION OF THE POTENTIAL OF PLATEAU TOURISM IN OLTU AND OLUR (ERZURUM) DISTRICTS WITH GEOGRAPHICAL INFORMATION SYSTEM

PUBLIC OPEN SPACE'S DESIGN IN WINTER CITY AND TOURISM ATTRACTION: ERZURUM CITY	433
Mahşid MIKAEİLİ	
KIŞ KENT VE TURİZM ÇEKİCİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ KAMUSAL AÇIK MEKAN TASARIMINDA: ERZURUM KENTİ	
AKÇAABAT MÜZİK VE HALK OYUNLARI FESTİVALİNİN YEREL HALK ÜZERİNDEKİ SOSYAL ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI.....	434
Ahmet ÇAVUŞ, Ayşe BAKİ	
RESEARCH OF SOCIAL EFFECTS OF AKÇAABAT MUSIC AND FOLK DANCE ON LOCAL PEOPLE	
ARDAHAN GASTRONOMİK YAPISI İÇİNDE BİR KIŞ LEZZETİ: ARDAHAN KAZI.....	435
Gülçin ÖZBAY Canan SEMİNT Serkan SEMİNT.....	435
A WINTER FLAVOR WITHIN THE GASTRONOMIC STRUCTURE OF ARDAHAN: ARDAHAN GOOSE	435
KONAKLAMA İŞLETMELERİNDE İŞ GÜVENCESİ VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK İLİŞKİSİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: BURSA İLİ ÖRNEĞİ.....	436
Mikail KARA, Hüseyin ÖZDEMİR	
A STUDY ON THE RELATIONSHIP BETWEEN JOB SECURITY AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT IN HOSPITALITY INDUSTRY: THE CASE OF BURSA	
KORUNAN ALANLARDA TURİZMİN ETKİSİ: ANTALYA KENTİ ÖRNEĞİ.....	437
Sibel MANSUROĞLU, Veysel DAĞ, Selma KÖSA, Feyzanur DEMİR	
THE EFFECT OF TOURISM IN PROTECTED AREAS: CASE OF ANTALYA CITY	
ORDU-ÇAMBAŞI KAYAK MERKEZİNİN GELİŞİMİNE İLİŞKİN PAYDAŞLARIN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	438
Nilgün DEMİREL, Ezgi KIRICI, TEKELİ	
EVALUATION THE VIEWS OF STAKEHOLDERS REGARDING THE DEVELOPMENT OF ORDU-ÇAMBAŞI SKI CENTER	
SOCIOLOGY OF TOURISM AND TURKEY	439
Yahya ALGÜL	
TURİZM SOSYOLOJİSİ VE TÜRKİYE	
TURİZM ALANLARININ KENT KİMLİĞİNE ETKİSİ: DENİZLİ KENTİ ÖRNEĞİ	440
Veysel DAĞ, Sibel MANSUROĞLU	
THE EFFECT OF TOURISM AREAS ON URBAN IDENTITY: THE CASE OF DENİZLİ CITY	
TURİZM İŞLETMELERİNDE KURUMSAL İTİBAR YÖNETİMİ	441
Yasemin ASİLTÜRK OKUTAN	
CORPORATE REPUTATION MANAGEMENT IN TOURISM COMPANIES	

- TEMA I -

KIŞ TURİZMİ

ALTERNATİF TURİZMDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK: KIŞ TURİZMİ VE EKOLOJİ İLİŞKİSİ

Nedim YÜZBAŞIOĞLU¹

Mehmet BAHAR²

Gamze GÜN³

Özet

Turizm sektörünün ekolojiye vermiş olduğu olumsuz etkileri azaltmak adına 'Sürdürülebilir' esaslara dayanan alternatif turizm çeşitleri ortaya çıkmıştır. Alternatif turizm çeşitlerinden biri olan kış turizmi, destinasyonlarda gerçekleştirilen faaliyetlerden kaynaklı ekolojiye zarar vermektedir. Literatür incelendiğinde kış turizminin ekolojiye etkisinden bahseden yeteri kadar çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı, kış turizminin olumsuz ekolojik etkilerini ortaya koyarak literatüre katkı sağlamaktır. Literatür tarama yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, kış turizminin ekolojiye olumsuz etkileri ortaya konmuş ve çeşitli önerilerle çalışma desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alternatif Turizm, Kış Turizmi, Ekoloji

SUSTAINABILITY IN ALTERNATIVE TOURISM: RELATIONSHIP BETWEEN WINTER TOURISM AND ECOLOGY

Abstract

In order to reduce the negative effects of the tourism sector on ecology, alternative tourism types based on an 'Sustainable' principles have emerged. Winter tourism, which is one of the alternative tourism types, harms the ecology due to the activities carried out in destinations. When the literature is examined, there are not enough studies about the effect of winter tourism on ecology. The aim of this study is to contribute to the literature by revealing the negative ecological effects of winter tourism. In this study, which used literature search method, negative effects of winter tourism on ecology were revealed and various studies were supported.

Keywords: Alternative Tourism, Winter Tourism Ecology

---

¹ Prof. Dr. Nedim YÜZBAŞIOĞLU, Akdeniz Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, nedimy@akdeniz.edu.tr ORC-ID: 0000-0002-6079-9980

² Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Bahar, Kapadokya Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksek Okulu, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, mehmet.bahar@kapadokya.edu.tr, ORC-ID: 0000-0001-5377-7292.

³ Lisansüstü Öğrenci Gamze Gün, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Bölümü, gamzegun48@gmail.com ORC-ID: 0000-0002-9684-3023.

GİRİŞ

1950-60'lı yıllarında başlayan ve zamanla seyahatin daha kolay, hemen her sınıf için ulaşılabilir olmasıyla turizmin kitleler halinde oluşması sonucunu doğurmuştur (Akış, 1999). Kitleli hareketlerle ciddi çevre sorunları ortaya çıkmış ve ilk kez 1987 yılında Birleşmiş Milletler Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu raporuyla Sürdürülebilirlik konusu konuşulmaya başlanmıştır (Eser, vd., 2010). Bu bağlamda sürdürülebilirlik, çevrenin korunarak var olan çeşitliliğin ve üretkenliğin yerel unsurlar gözetilerek devamlılığının sağlanmasıdır.

Sürdürülebilir turizm ise, yerel ekonominin ve işletmelerin desteklenerek adil bir ticaret sağlanması, biyolojik çeşitliliğin korunarak, etkili bir atık yönetimi sayesinde kullanılan her türlü malzeme ve suyun ihtiyaç fazlası tüketiminin önüne geçilerek atık üretiminin minimum düzeyde olmasının sağlanması ve su tüketiminin azaltılması, doğa dostu ulaşım imkanları ve enerjinin verimli kullanılması, toplumsal ve kültürel değerlerin korunarak istihdam yaratılması ve oluşturulan bu yeni imkanların belli bir zümrenin değil gerek bölgede yaşayan yerel halkın gerekse arzu eden diğer herkesin ulaşabilmesi için erişilebilir kılınması esasına dayalıdır.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ve Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'ne (UNWTO) göre sürdürülebilir turizm ilkeleri şunlardır (gelecekturizmde.com.tr):

- Ekonomik Süreklilik: Turizm bölgelerinin devamlılığını sağlamak, planlanan politikaların yerel alanlarda uygunluğunun kontrolü ve uzun dönemde kar elde etmeyi sağlamak,
- Yerel Kalkınma: Turistler bir destinasyonda ihtiyaç duydukları ürün ve hizmetleri, yerel halkın ürettikleri ürün ve hizmetlerle karşılamak ve turizmin destinasyona katkısını sağlamak,
- İstihdam Kalitesi: Irk, cinsiyet, engel durumu gibi konularda herhangi bir ayırım gözetmeksizin, mesleki olarak uzmanlaşmaya yardımcı olmak ve yerel çalışanın sayısını artırmak,
- Sosyal Katılım ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Turizmden sağlanan ekonomik ve sosyal yararların, eşit şekilde paylaşılmasını sağlamak, ekonomik ve sosyal anlamda ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmak,
- Ziyaretçi Memnuniyeti: Ziyaretçilere karşı herhangi bir ayırım yapmadan, sürdürülebilir deneyim sağlayarak 'sorumlu turist' kavramını desteklemek,
- Yerelden Kontrol: Yerel yönetimlerin ve turizm paydaşlarının karar alımlarda birlikte hareket etmek, bölge turizmiyle ilgili konularda yerel halkı ve sivil toplumu güçlü hale getirmek ve süreçlere beraber devam etmek,
- Toplumsal Refah: Bölge halkının mevcut yaşam standartlarını korumak ve yaşam kalitelerini iyileştirmek,
- Kültürel Zenginlik: Bölgenin kendine ait kültürüne, tarihi yapılarına ve yerel halka özgü niteliklere saygı göstermek ve korumak,
- Fiziki Bütünlük: Kentsel ve kırsal bölgelerin niteliklerini korumak ve bölge fiziğinin her açıdan değişmesinin önüne geçmek,
- Biyolojik Çeşitlilik: Doğal çevrenin, yaşam alanlarının, bitki, hayvan tür ve çeşitliliğinin korunmasını sağlamak, verilen zararları minimum seviyeye düşürmek, bu süreçte ve sonrasında koruma-kullanma dengesine göre bunların tanınırlığını artırmak,
- Kaynakların Verimli Kullanımı: Turizm faaliyetleri için oluşturulmuş yapılarda kaynakların kullanımı konusunda dikkatli davranmak, doğal, kültürel ve tarihi değerlerle ilgili durumlarda yerel birliği ve ulusal ve uluslararası tanınırlığı artırmak,
- Çevresel Etki: Turizm tesisleri ve turistlerden dolayı oluşan çevre kirliliğini minimuma indirmek, 'sorumlu işletme', sorumlu turist' gibi olguları yaygın hale getirerek sorumluluk bilinci oluşturulmasını sağlamak.

Şekil 1. Sürdürülebilir Turizm İlkeleri

Kaynak: www.gelecekturizmde.com

Kitle turizminin talep yoğunluğu, arzı arttırmayı zorunlu kılmıştır. Devlet destekli tesisler, çevre yönetimi düşünülmeden yalnızca kar elde etmek amacıyla yapılmıştır (Akış, 1999). Fakat bu durum, zaman geçtikçe artan çevre sorunlarını beraberinde getirmiştir. Böyle bir durumda sürdürülebilir turizmden bahsetmek pek anlamlı değildir. Çünkü doğal çevreye verilen zarar bir anda kendini eski haline getirecek türden değildir. Turizmden edilecek faydanın uzun dönemde olması bekleniyorsa, çevre ve gerçekleşen turizm faaliyetleri dengeli olmalıdır.

Kitle turizminin olumsuz etkilerini azaltabilmek için Alternatif turizm çeşitleri ortaya çıkmıştır. Alternatif turizm çeşitlerinden biri olan kış turizmi, mevsim gereğince kış aylarında yapılan faaliyetleri kapsamaktadır. Kar veya buz ile ilgili her türlü turizm faaliyetini bu çerçevede değerlendirebiliriz. Bu faaliyetler arasında en çok bilinen ve tercih edilen kayaktır. Kış turizmi gerçekleştirilen alanlar yüksek ve karlı bölgelerde tesislerle desteklenen yerler olduğunu söyleyebiliriz. Bu tesisler kayak yapmaya uygun alanlarda kurulmuşlardır. Kayak pistlerine ve tesislere erişimin zor olduğu yerlere teleferik ve telesiyej gibi araçlar kurularak ulaşım kolaylaştırılır.

Literatür incelendiğinde, iklim değişikliğinden kaynaklı yapılan çalışmalarda küresel ısınmanın kış turizmine etkileri (Koenig ve Abegg, 1997; Elsasser ve Bürki, 2002; Agrawala, 2007; Brouder ve Lundmark, 2011) kış turizm faaliyetlerine katılanların memnuniyet düzeylerinin ölçülmesi (Ayaz ve Apak, 2017), kış turizmine uygun alanları tespit edebilmek için kış turizm potansiyelinin belirlenmesi (Koca vd., 2007; Atasoy vd., 2008; Korgavuş, 2017) gibi çalışmalar olduğu görülmüştür. Kış turizminin ekolojiye etkileri konusunda yeteri kadar çalışmanın bulunmaması, bu çalışmanın amacını oluşturmuştur.

1. LİTERATÜR

Kayak yapılan alanlar biyoçeşitliliği tehdit etmekte, hayvanları korkutmakta, çevre kirliliğine neden olmakta ve yarattığı gürültüden kaynaklı doğal süreci bozmaktadır. Alp’lerde kış turizm faaliyetleri arttıkça büyük yapılanma oluşmuş ve taşıma kapasitenin aşılması sorunu gündeme gelmiştir (Somuncu, 2004).

Kış turizmine ilgi zamanla artmış ve 1980’li yıllardan sonra Ilgaz Dağı Milli Parkı’nda konaklama tesisleri plansız bir şekilde yapılmıştır. Bölgenin taşıma kapasitesiyle ilgili herhangi bir çalışma yapılmaması beraberinde ziyaretçi yönetim problemlerine neden olmuştur (Göktaş ve Arpa, 2015).

İklim değişiklikleri doğrudan ilişkili olan kış turizmini etkilemektedir. Kar yağış sürelerinin kısılması ve eskiye oranla daha az karın yağması dolayısıyla yapay kar üretimi yapılmaktadır. Su, yapay kar üretimi için kullanılmaktadır. Kıt olan kaynakların doğal olmayan bir yöntem için kullanılacak olması sürdürülebilir değildir (Akdemir, 2019).

Yeşil yıldız, çevreye duyarlı otellere verilmektedir. Fakat, Palandöken’de yeşil yıldız sahibi olan bazı otellerde ‘sunî karlama’ yapılmaktadır (Çalık vd., 2018). Erzurum’da sürdürülebilir çevre yönetimi uygulanmamaktadır (Akkuş ve Akkuş, 2018)

Kayak pistlerinin hazırlığı ve yapay kar üretimleri, bitki türlerinin bütünlüğünde değişikliklere neden olduğu ve bitki türlerinin zenginliğini azaltmaktadır. Kayak merkezlerinin zamanla artması yapay kar kullanımını yaygın hale getirecek bunun sonucunda da bitki türlerinin azalmasına neden olacaktır (Wips vd., 2005).

İsviçre Alp’lerinde telesiyejlerin olduğu ve kış spor aktivitelerinin yapıldığı alanlarda bitki tür ve çeşitliliğinin azalmasına ek olarak Kara Orman Tavuğunun sayısının azaldığı tespit edilmiştir (Patthey vd., 2008).

1130 Kara Orman Tavuğundan alınan dışkı örneğiyle yapılan deneysel çalışmada, kış rekreasyonlarının yapıldığı alanlarda Kara Orman Tavuklarının stres hormon seviyelerinin arttığı kanıtlanmıştır. Stres hormonu seviyesinde görülen artış, Kara Orman Tavuklarının fizyolojilerini ve davranışsal denge düzeninin bozulmasına neden olur. Kara Orman Tavukları telesiyej tellerine çarparak öldüğü çalışmanın bulguları arasında yer almıştır (Thiel vd., 2011).

Kayak pisti hazırlığı, Slovakya’da bulunan Dumbeir Dağı’nda bitki çeşitliliğini azaltmaktadır (Knazovicova vd.,

2018) . Bursa Uludağ Milli Parkı'nda teleferik hattını uzatmak için yapılan inşaatta 4 bine yakın ağaç kesilmiştir (bianet.org.tr, 2013).

2. KIŞ TURİZMİNİN OLUMSUZ ETKİLERİ

1. Kış turizmi faaliyetlerinin gerçekleştirildiği alandaki tesis kullanımı esnasında ortaya çıkan her türlü atık su ve kirli sular yerleşim merkezlerine uzaklık ve sezon kısıtlılığı nedeniyle genellikle arıtılmadan ‘‘ derin deşarj’’ adı verilen kuyularla yer altına gönderilmektedir. Bu durumun iki sonucu vardır; ilk olarak, yer altı sularının kirlenmesine neden olur, ikincisi ise, tesisin bulunduğu alana yakın yerleşim yerlerinde yaşayanların sağlığını tehdit etmektedir.
2. Kayak pistlerine erişimi sağlayan teleferik, telesiyej gibi araçların inşası bitki örtüsüne zarar vermektedir. Ayrıca, ihtiyaç duyulan elektrik enerjisi yüksek gerilim hatları ile taşınmakta yine bu esnada doğanın zarar görmesi söz konusuken, göç eden kuşların göç yollarına engel koymaktadır.
3. Bölgede oluşturulan ses, ışık, gürültü kirliliği gibi etkilerle hayvanlar rahatsız edilmekte normal yaşam alanları dışındaki bölgelere göç etmesiyle doğanın seyrini değiştirmektedir.
4. Kış turizminin kısa bir zaman diliminde gerçekleşmesinden dolayı bölgeye yapılan alt yapı ve üst yapı, konaklama gibi tesislerin yılın geri kalanında atıl kalmalarına sebep olmaktadır. Bu durum kıt kaynakların israfı anlamına gelmektedir.
5. Kış turizm faaliyetlerinin pahalılığından dolayı her gelir grubuna hitap etmemesi ve bu faaliyetleri gerçekleştirecek imkânlarla sahip olmayan yerel halk ile çatışmalara neden olmaktadır.
6. Bölgeye yapılan yatırımlar sebebiyle üst düzey gelir seviyesinde kişilerin bölgeye gelmesiyle bölgenin emlak değerindeki beklenmedik artış, bölge halkını bu pastadan pay almaya itecek şekilde gereksiz yapılaşmaya doğru itmekte ve bölgenin tahribatını hızlandırmaktadır.
7. Bölgenin oluşan turizm faaliyetleri sebebiyle bölgeye sağladığı istihdam ve iş imkânları sebebiyle bölge insanının var olan yaşam tarzı ve iş yapma modellerinde değişiklikler meydana gelmekte ve geleneksel üretim ve geçinme yöntemleri ve yaşayışlarından vazgeçilmektedir.
8. Bölgenin turizm faaliyetleri sebebiyle gerek emlak değer artışı, gerek alternatif iş imkânlarının yaratılması sebebiyle kolay para imkanının olması yerel halkı gereksiz lüks tüketim ve harcamalara yönlendirmektedir. Daha önce var olmayan lüks tüketim alışkanlıkları sürdürülebilir olmaması sebebiyle önceleri gelir dağılımının bölgeye dengeli dağılımı gibi gözükmeyle birlikte daha sonralarında bölge halkında yıkım, maddi sorun ve bunalım ve hatta ortaya çıkan hayat pahalılığı sebebiyle bölgeden göç gibi sonuçları olabilmektedir.
9. Kış turizminin yapıldığı bölgeler konum itibarıyla dağın üst zirvelerine yakın ve sarp bölgelerde olması sebebiyle bu bölgeye yapılan tesislerin ulaşım imkânlarını sağlamak amacıyla çok geniş ulaşım yolları açılmaktadır. Bu yolla da var olan mevcut doğa bitkisi ve orman yok edilmektedir.
10. Bölgenin çekiciliğinin artması sonucu artan araç trafiği sebebiyle oluşan araç egzozlarındaki karbon salınımı da oluşan bu tehdidi kalıcı hale getirmektedir.
11. Ayrıca bu yolların doğal kar yağışından etkilenecek ulaşımın kapanmaması için kullanılan her türlü tuz, kimyasal vb malzemeler sebebiyle kullanılan bu malzemeler eriyerek toprağa karışmakta ve toprağın ekolojik yapısını olumsuz olarak etkilemektedir.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kış turizminin ekolojiye etkileri ortaya konmuştur. Artan turizm hareketleriyle alternatif olan kış turizminin zamanla kitle turizmine dönüşmesi olanaklıdır. Bu durumun yaşanmaması için sürdürülebilir esaslar dikkate alınarak faaliyetler devam ettirilmelidir.

Eleştirel yaklaşımlar ışığında ortaya konabilecek çözüm önerileri;

- Kış turizmine açılacak bölgelerin, açılmadan önce ‘Çevresel Etki Değerlendirmeleri’ uzman kişiler tarafından yapılarak, bölgenin ekolojisine, doğal yaşama uygun, zarar vermeyecek faaliyetler özenle belirlenmelidir,
- Bölgenin doğasına ve mimarisine uygun doğal malzemeler kullanılmalı ve kapasite planlamaları yapılarak kapasite aşımının önüne geçilmelidir,
- Kullanım sebebiyle oluşacak her türlü atık ve kirli sular, kuralına uygun ayrıştırılarak gerekli artıma işlemiyle çevreye zarar vermemesi sağlanmalıdır,

- Kış turizm tesislerine istihdamın yerel halktan seçilmesi gerekmektedir. Eğer mevcut imkanlar kalifiye eleman bulmayı zorlaştırıyorsa, yerel halkın kalifiyesini arttırmaya yönelik kurslar düzenlenmesi sağlanmalıdır,
- Avrupa Alpleri gibi geniş açık hava rekreasyon alanlarının, bitki örtüsü değişimleri karşı karşıyadır. Bu nedenle, kayak merkezi yönetiminde çevreyi korumaya yönelik hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir. (Wipf, S., vd., 2005),
- Çevreye etkisinde artış görülen alanlarda kar üretiminin uzun vadeli yasaklanması gerekmektedir,
- Bölgede oluşan turizm faaliyetleri nedeniyle ortaya çıkan tüketim ihtiyaçları, bölge halkının yetiştirdiği ürünler ile gerçekleştirilmelidir. Böylelikle sosyal adaletsizliğin giderilmesinde olumlu katkı sağlayacaktır,
- Bölgenin yaz aylarında atıl duruma çıkan kapasitesi 'sosyal turizm' amaçlı, devlet destekli gelir düzeyi düşük kesimlerin tatillerini geçirecek alanlar olarak planlamalıdır,
- Bölgenin var olan doğal güzelliklerini yaz aylarında da dağ ve yayla turizmini özendirici faaliyetler teşvik edilmelidir. Bu sayede turizmi 12 aya yayma kolaylaşacaktır,
- Bölge halkının var olan geleneksel uğraşı ve el sanatlarını destekleyici ve mevcut kış turizmine faaliyetleri çerçevesince değerlendirilebilecek şekilde yeniden re-organize edilmelidir.

KAYNAKÇA

- Kester, G. C. J. (2014). 2013 International Tourism Results and Prospects for 2014, UNWTO New Conference
- Akış, S. (1999). Sürdürülebilir turizm ve Türkiye. *Anatolia, Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10, 36-46.
- Ayaz, N., Apak, Ö. C. (2017) Kış Turizmine Katılan Yerli Turistlerin Seyahat Motivasyonları ve Seyahat Memnuniyetleri. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 79-94.
- Atasoy, E., Efe, R., & Soykan, A. (2008). Bursa ve Uludağ'ın Turizm Potansiyeli ve Sorunları. In *International Conference Education, Science, Economics and Technologies in The Global Word*.
- Akkuş, G., & Akkuş, Ç. (2018). Kış Turizmi Destinasyonu Paydaşlarının Çevre Yönetimine İlişkin Algılarının Nitel Bir Yöntemle Çözümlemesi. *Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1), 117-135.
- Agrawala, S. (2007). *Climate Change In The European Alps: Adapting Winter Tourism And Natural Hazards Management*. Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD).
- Brouder, P., & Lundmark, L. (2011). Climate Change In Northern Sweden: Intra-Regional Perceptions Of Vulnerability Among Winter-Oriented Tourism Businesses. *Journal of Sustainable Tourism*, 19(8), 919-933.
- Çalık İ., Pekerşen, Y., Şen, B. G., & Kılıç, M. (2018). Kayak Merkezilerinde Çevreye Duyarlı Uygulamalar: Erzurum Kayak Merkezi Örneği. *Uluslararası Sivas Turizmi Kongresi*, 198-205, Sivas
- Elsasser, H., & Bürki, R. (2002). Climate Change As A Threat To Tourism In The Alps. *Climate Research*, 20(3), 253-257.
- Eser, S., Dalgın, T., & Çeken, H. (2010). Sürdürülebilir kültür turizmi: Efes örneği. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(2), 27-34.
- Göktaş, T., & Arpa, N. (2015). Korunan Alanlar Yönetimi Bağlamında Kayak Merkezilerinin Fiziksel Ve Sosyal Taşıma Kapasitelerinin Analizi: Ilgaz Dağı Milli Parkı, Ilgaz Kış Sporları Turizm Merkezi. *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 15 (1), 104-119.
- Koca, H., Zaman, S., & Coşkun, O. (2007). Erzurum'un Spor-Kamp Turizmi Potansiyeli. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12(18), 205-224.
- Kňazovičová, L., Chasníková, S., Novák, J., & Barančok, P. (2018). Impacts Of Ski Pistes Preparation And Ski Tourism On Vegetation. *Ekológia (Bratislava)*, 37 (2), 152-163.
- Koenig, U., & Abegg, B. (1997). Impacts Of Climate Change On Winter Tourism In The Swiss Alps. *Journal Of Sustainable Tourism*, 5(1), 46-58.
- Korgavuş, B. (2017) Erzurum Palandöken'in Kış Turizmi Açısından Değerlendirilmesi. *ATA Planlama ve Tasarım Dergisi*, 1(1), 13-23.
- Patthey, P., Wirthner, S., Signorell, N., & Arlettaz, R. (2008). Impact Of Outdoor Winter Sports On The Abundance Of A Key Indicator Species Of Alpine Ecosystems. *Journal Of Applied Ecology*, 45(6), 1704-1711.
- Somuncu, M. (2004). Dağcılık ve Dağ Turizmindeki İkilem: Ekonomik Yarar ve Ekolojik Bedel. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2 (1), 1-21.
- Thiel, D., Jenni- Eiermann, S., Palme, R., & Jenni, L. (2011). Winter Tourism Increases Stress Hormone Levels In The Capcaillie Tetrao Urogallus. *Ibis*, 153 (1), 122-133.

İnternet Kaynakları

<https://m.bianet.org/bianet/toplum/148762-uludag-da-teleferik-icin-4-bin-agac-kesildi>
<https://www.gelecekturizmde.com/surdurulebilir-turizm-nedir/>